

CD KLASSIEK

Hof van Zonnekoning
Henry Du Mont

Lodewijk XIV (1638-1715) kennen we als dé absolute vorst. De Zonnekoning was een heerser die alle touwtjes in handen hield. Dat waren er niet weinig, maar alles verbleekt bij de grandeur van zijn grootste project, Versailles. Het muziekleven aan het Franse hof was een zaak van staatsbelang. Wie daarover ging, zoals Jean-Baptiste Lully, had ware invloed. Lully's bevoegdheid hield echter op waar de liturgie begon. Voor de kerkmuziek stonden immers de koninklijke kapel in en de kapelmeester.

Hofkapelmeester was bijgevolg een topfunctie, waarvoor enkel de fine fleur van de muziekwereld in aanmerking kwam. Eén van hen, Henry Du Mont of de Thier (1610-1684), kwam uit Borgloon. Na zijn muziekopleiding in Luik werd hij organist in Maastricht. Via de jezuïeten in Parijs en het hof van Anjou werd hij kapelmeester van Louis XIV. Twintig jaar lang zou hij het koor en de muzikanten dirigeren en voor hen een uitgebreid geestelijk oeuvre componeren. Blijft de naam Henry Du Mont nog altijd relatief onbekend, harmonia mundi brengt

alvast een voortreffelijke selectie uit van zijn geestelijke muziek.

Het Ensemble Correspondances van Sébastien Daucé biedt de luisteraar een inkijk in de devotie aan het hof van de Zonnekoning. Daucé toont ook goed hoe Du Mont een schakel was in de vernieuwing van de Franse kerkmuziek in de baroktijd. Italiaanse invloed is merkbaar, maar dat moet verfrissend zijn geweest in het Versailles van toen. De composities van Du Mont gloeien van mystieke intensiteit en benadrukken aldus op hun manier de luister van de vorst.

Sébastien Daucé bouwde zijn programma voor deze cd op uit vijf ceremoniële *grands motets* (vijfstemmig met strijkers en fluiten) en zes meer intimistische *petits motets* (meestal met continuobegeleiding). Halfweg is er een instrumentale *allemande* ingelast. Het zijn zonder meer prachtige liederen, waarin de solisten naar hartenlust expressief kunnen uithalen. De hele cd is voorbeeldig uitgevoerd dankzij de schitterende stemmen.

Vorstelijke muziek is dit, maar zonder bombast. (JC)

Henry Du Mont, *O Mysterium, Motets & Elévations pour la Chapelle de Louis XIV*, door Ensemble Correspondances onder leiding van Sébastien Daucé, harmonia mundi, HMC 902241, 23 euro.

CD OPERA

Muziek voor altijd
Wolfgang A. Mozart

Van de slechterik het hoofdpersonage van een verhaal maken, het lijkt een hedendaags format te worden. Mozart en zijn librettist Lorenzo da Ponte deden het al in 1787 met de opera *Don Giovanni*. Het betreft hier een absoluut meesterwerk en het wordt dan ook nog steeds overal ter wereld uitgevoerd.

De Grieks-Russische dirigent Teodor Currentzis wordt wel de Glenn Gould van de dirigenten genoemd. Met zijn punkboots en dito haardos lijkt hij excentriek, maar hij is wel degelijk een perfectionist. In Sint-Petersburg blikte hij voor Sony Mozarts drie Da-Ponteopera's in, *Figaro's bruiloft*, *Così fan tutte* en nu ook

Don Giovanni. Hij wil de nadruk leggen op de extreme muzikaliteit van die werken en koos dus voor studio-opnames. Sommige tracks werden wel 25 keer opnieuw opgenomen.

Currentzis wil dingen aantonen, zoals het feit dat Mozart bij het componeren zowel een Centraal-Europees orkest voor ogen had (bijvoorbeeld in de machtige ouverture) als een Italiaan (voor de begeleiding van de aria's). Mozart gebruikte muzikale vormen die pas honderd jaar na zijn dood opnieuw opdoken in composities. Volgens Currentzis is *Don Giovanni* dan ook een werk voor de eeuwigheid. (EDS)

Wolfgang Amadeus Mozart, *Don Giovanni*, door Chœur et Orchestre Musicaeterna onder leiding van Teodor Currentzis, Sony, 88985316032, 48 euro.

BOEK ETHIEK

Ideale economie?
Hendrik Opdebeeck

In het kleine Aziatische land Bhutan drukken ze economische grootheden uit in bruto nationaal geluk. Econoom en filosoof Hendrik Opdebeeck, die in 2015 in Bhutan een lezing gaf over dat onderwerp, kwam in zijn jarenlange studie over de relatie tussen economie en zingeving tot de vaststelling dat een economische utopie vaak een ca-

tastrofe dreigt te worden. De negatieve impact van het economische leven op mens, natuur en samenleving is groot. Hoe lang kunnen we dat nog volhouden?

In een boek vol rijke gedachten gaat Opdebeeck in de leer bij zijn meesters zoals Hans Achterhuis of Emmanuel Levinas, om te ontdekken dat enkel verantwoordelijkheid telt die je vandaag moet vatten in nieuwe economische paradigma's. We moeten dringend af van het heersende model waarin onbegrensde productiviteit en winstbejag centraal staan. Hij stelt ook vast dat geen enkele economie, ook niet de deeleconomie of de gemeenschapseconomie, probleemloos is.

Een interessant hoofdstuk handelt over atheïstische en gelovige verantwoordelijkheid en over de mogelijkheid bruggen te bouwen tussen beide. Sinds het wegvallen van de religieuze structuren worstelt onze samenleving immers met het aspect solidariteit, maar alvast inza-

ke de opvang van de vluchtelingenstroom vinden gelovigen en niet-gelovigen elkaar. De atheïst neemt daarbij zijn verantwoordelijkheid uit solidariteit, de gelovige vanuit barmhartigheid, de boeddhist vanuit mededogen. De verplichting een antwoord te geven, blijft evenwel voor iedereen bestaan, los van geloofsvormen. Opdebeecks betrachting is dan ook een actief-pluralistisch kader te vinden, waarin ieder tot zijn recht komt. (EDS)

Hendrik Opdebeeck, *Zingeving in economie. Een utopie?*, Pelckmans Pro, Kapellen, 2016, 160 blz., 19,50 euro, ISBN 978 94 6337 023 3.

BOEK ROMAN

Huid en veren
Katrijn Van Bouwel

Mila heet ze en ze wil muze worden. Hoe anders voorkom je dat je vergeten wordt? En dus poseert ze voor schilders en beeldhouwers in opleiding, op

zoek naar de kunstenaar die haar zal vereeuwigen. „Ik ben niet dun. Ik ben ook niet dik. Dat is exact wat ik nodig heb om uniek te zijn”, bedenkt ze voor de spiegel.

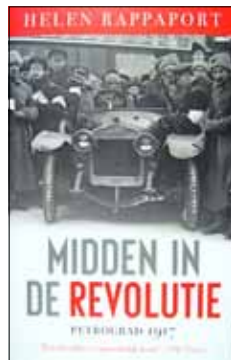
Het uitgangspunt van de debuutroman van de Belgische Katrijn Van Bouwel, die onder meer improvisatieartieste is en columnist bij *Weekend Knack*, is alvast origineel. Wat volgt is aanvankelijk een modern sprookje, want Mila vindt hem, de gevierde jonge schilder die voor haar valt. Middenin een zin verlaat hij een podium om met haar de stad uit te rijden. Al snel blijken leven en identiteit echter minder maakbaar dan Mila wel zou willen.

De muze en het meisje is een erg beeldende roman, waarin allereerst het lichaam centraal staat. Tegelijk weet Van Bouwel ook

raak de mentale zoektocht van een jonge vrouw te beschrijven, tussen twijfel en eigenliefde, tussen obsessieve verliefdheid en bijna ondraaglijk liefdesverdriet. „Mijn verdriet is als een jas van vorig seizoen. Iedereen kent hem al of droeg zelf een variant”, luidt het. „Dat denken aan jou geen pijn meer zal doen, is evenzeer een verlangen als een vrees.” Pas daarna beginnen ze echt, het leven en het meisje. (JVH)

Katrijn Van Bouwel, *De muze en het meisje*, Prometheus, Amsterdam, 2016, 220 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 4463 108 1.

BOEKEN GESCHIEDENIS

Russische heisa
Rappaport & Boterbloem

Volgend jaar wordt de honderdste verjaardag van de Russische Revolutie herdacht. Of er veel gevierd zal worden, is vooralsnog onduidelijk, want de Sovjet-Unie die uit die revolutie voortkwam, is intussen al een kwarteeuw verdwenen. Wel komt er over het onderwerp een flinke oogst boeken uit.

De Britse Hellen Rappaport is gespecialiseerd in het Victoriaanse Engeland en de Russische geschiedenis. In *Midden in de revolutie. Petrograd 1917* bekijkt ze de gebeurtenissen van 1917 vanuit het perspectief van bui-

tenlanders die verbleven in de toenmalige Russische hoofdstad. We lezen de getuigenissen van diplomaten, zakenmensen, bankiers en anderen over de periode 23 februari tot 8 november 1917, met als belangrijkste onderdelen de Februarirevolutie en de Oktoberrevolutie. Alle getuigen toen waren ervan overtuigd dat ze een keerpunt beleefden in de Russische geschiedenis en dat ze getuige waren van een nieuw '1789'. Dat bleek correct, want in juli 1918 lieten de bolsjewieken de afgezette tsaar en zijn familie executeren.

Kees Boterbloem, hoogleeraar geschiedenis in het Amerikaanse Florida, is ongenadig over de betekenis van de Russische Revolutie in het compacte boek dat hij erover schreef in de reeks *Elementaire deeltjes*. Samen met veel hedendaagse historici meent hij dat hij dat de gebeurtenissen van 1917 slechts de prelude waren van een groot bloedbad. Tijdens de Russische burgeroorlog werden al miljoenen mensen over de kling gejaagd. Om het regime te bevestigen, voerde de communistische heersers vanaf 1928 bloedige zuiveringen door, culminerend

in Stalins terreur van 1937-1938, opnieuw met miljoenen doden als gevolg.

De schrijver is hoogst negatief over het communistisch bewind dat na 1917 aan de macht kwam, net als over het sovjet-experiment en de bijbehorende modernisering van de economie. Het marxisme met zijn utopie van gelijkheid noemt hij ronduit een waanidee. In zijn laatste hoofdstuk wijst Boterbloem op de geweldcultuur die al in tsaristisch Rusland bestond. Ook veel later, in China en Cambodja, maakten communistische heersers wandaden mogelijk. (EDS)

Hellen Rappaport, *Midden in de revolutie. Petrograd 1917*, Spectrum, Houten/Antwerpen, 2016, 432 blz., 29,99 euro, ISBN 978 90 0033 859 7 • Kees Boterbloem, *De Russische Revolutie*, Amsterdam University Press 2016, 118 blz., 9,95 euro, ISBN 978 90 8964 896 9.